

'S-GRAVENHAGE, 22 Februari 1955

Ref. No. 3006

AAN: Min. van Buitenlandse Zaken

Fotocopie nr: *114879*

MP, wnd MP, Z,

FC

DBI./AZ/PL

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D j a k a r t a

Datum van afzending: 22.2.55

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 22.2.55

G e h e i m

Referte Uw 613.

Gelet op mijn 899 lijkt het gevaar van Bouman's arrestatie voorshands afgewend. Dit neemt niet weg, dat Bouman tengevolge van het met onverminderde intensiteit tegen hem voortgaande onderzoek niet in de gelegenheid is, zich aan zijn verdedigerstaak te wijden.

Na een "vrije Zondag" bracht Bouman gisteren 14 uur wachtende door op het Djaksakantoor, waarna hem tegen middernacht een kort verhoor werd afgenomen.

De ondervraging van de getuigen geschiedt in bijzijn van functionarissen van de criminele recherche. Bouman is ervan overtuigd, dat ook nu weer gebruik wordt gemaakt van intimidatiemethoden. Zo zag hij met eigen ogen hoe getuige Broeks door rechercheurs op uiterst hardhandige wijze door de gangen van het Djaksakantoor werd gevoerd. Deze intensieve bemoeienis van de criminele recherche bij het getuigenverhoor acht Bouman een voor hem veeg teken. Mocht immers uit het getuigenverhoor blijken, dat Manoch's beweringen niet juist zijn, dan zou daarmee tevens de fundering van de processen contra Schmidt en Jungschläger wegvallen.

Medewerking daaraan kan uiteraard bezwaarlijk van de polisi negara worden verwacht.

En procureur Ik raadpleegde gisteren de Nederlandse advocaat/André de la Porte over de gehele Boumansituatie, waaruit het volgende naar voren kwam.

- 1) Naar André de la Porte's mening is Bouman's optreden (contacten getuigen) noch tegen wettelijke bepalingen noch tegen erecode advocaten geweest.
- 2) Naar zijn mening zal, na dit incident, aannemende dat het gunstig verloopt, Bouman alleen dan de verdediging kunnen voortzetten indien ter zitting door de Djaksa Tinggi wordt duidelijk gemaakt dat Bouman het volle vertrouwen geniet.
- 3) Tot dusver is van Indonesische zijde tegen Bouman niets wederrechtelijks ondernomen.
- 4) Hoezeer de wijze van verhoor (urenlange wachtperiodes op Japanse manier) ons ook laakbaar mogen toeschijnen, het is buitengesloten dat bijvoorbeeld van de zijde van de (Indonesische) orde van advocaten hierover enige stap ten gunste van de confrère zou worden gedaan.
- 5) Men kan nog niet zeggen of Bouman moreel ongeknaakt uit dit verhoor zal tevoorschijn komen, maar men zal rekening moeten houden met de mogelijkheid dat hij als eerste verdediger uitvalt.
- 6) Adequate vervanging. Boegheim kan dit volgens Bouman zeker niet, zodat men hier of in Nederland een vervanger zal hebben te vinden. Wel ware Boegheim voorlopig nóg als medeverdediger aan te houden, daar ingeval

Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladdpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

- 2 -

CODETELEGRAM

hij zich thans als zodanig zou terugtrekken, hij eveneens het risico van onmiddellijke arrestatie loopt. André de la Porte zal, indien op hem een beroep zal worden gedaan, zeker niet weigeren, maar naar mijn mening zou dat ook het einde van zijn carrière betekenen. André de la Porte wijst er terecht op dat deze zaak niet tegen Bouman persoonlijk gaat, maar tegen Nederland. Met alle middelen moet het Nederlandse complot bewezen worden en hij voorziet dus dat een volgende verdediger ook zal blootstaan aan verdachtmakingen.

- 7) Uiteraard zou men op een uit Nederland uitgezonden strafrechtadvocaat veel minder vat hebben, maar naar het oordeel van mijn zagsman zou alleen een Nederlands advocaat die goed thuis is in de Indonesische strafvordering in aanmerking komen. Voor toelating van een buitenlands advocaat in een strafproces zijn geen bijzondere vergunningen nodig, slechts het visum.

In afwachting van nadere ontwikkeling geef ik dus in overweging reeds om te zien naar een eventuele vervanger in Nederland, die aan bovenstaande eisen voldoet. Bouman, die ook zijn gedachten heeft laten gaan over eventuele vervanging, meent, dat Vervloet als zodanig het meest in aanmerking komt. Deze zou mits hem daarvoor een goede beloning in uitzicht wordt gesteld, volgens Bouman aan een daartoe strekkende uitnodiging gevolg geven. Bouman zou in dat geval als tweede advocaat kunnen fungeren, doch tijdens de zittingen geen actieve rol meer moeten spelen.

Uw boodschap aan het slot van Uw 613 is aan betrokkene overgebracht en dankbaar in ontvangst genomen.

Wat nu betreft de passage uit Bouman's brief, ben ik van mening, dat die voorlopig zeker niet voor publicatie in aanmerking komt. Blijft tenslotte een eenzijdige mededeling van Bouman. Wel lijkt het een stuk dat ik bij Ali kan voorbrengen. Ik heb reeds enige tijd geleden een bezoek aangevraagd, oorspronkelijk bedoeld als beleefdheidsbezoek na mijn terugkeer en verwacht daarop nu elk ogenblik antwoord.

Wel rijst bij mij de vraag, of het op dit ogenblik wel aanbeveling verdient, het onderwerpelijke stuk in zijn geheel bij Ali voor te brengen, met name de passage, waarbij de Procureur-Generaal zijn onmacht bekend iets uit te richten contra de staatspolitie, moet deze ter wille van zijn positie wel desavoueren, waardoor wij ook deze figuur, die zich tot dusverre een - zij het tot machteloosheid gedoemde - tegenstander van de gevolgde onderzoeksmethoden betoond heeft, ongetwijfeld van ons zou vervreemden.

Hoewel ik de Premier mede beschouw als een dergenen die deze anti-Nederlandse rel gaarne zien - de toon van zijn blad Indonesian Observer, zie PO 1481 IV, bevat mij absoluut niet - is het mogelijk dat mededeling van deze mislukte politieval toch zijn nut kan hebben.

Ik moge overigens doen opmerken dat ik Uw redenering inzake het belang van de verdediging om Manoch niet te elimineren, niet kan volgen. Een terugtrekken van gedurende het vooronderzoek gedane verklaringen zou toch altijd nog meer in het belang van de verdediger zijn dan bewijs te leveren van leugenachtigheid.

- 3 -

Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:--

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

CODETELEGRAM

Gaarne bericht of ik mij gemachtigd kan achten op een door mij geschikt geacht tijdstip de verkorte passage uit de brief onder het oog van de Premier te brengen, ook al zou nog niet gesproken kunnen worden van een onmogelijk maken van de verdediging door Bouman.

VAN BYLANDT 909.

AS

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.